

Олімпійський спорт як наукова та навчальна дисципліна

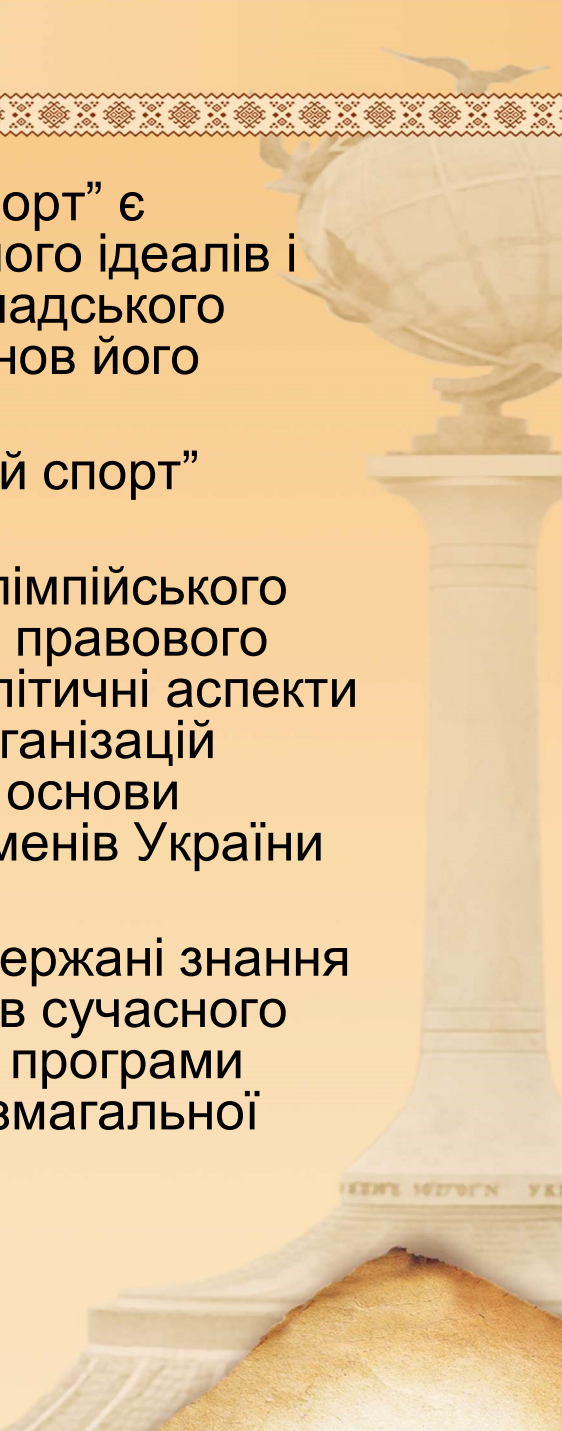
проф. Ю.А.Бріскін

**Лекція з дисципліни “Олімпійський спорт”
з використанням фрагментів матеріалів та представлення
“Олімпійських мандрів”**

Метою навчальної дисципліни “Олімпійський спорт” є вивчення історії і розвитку олімпійського руху, його ідеалів і принципів, місця в системі явищ сучасного громадського життя, організаційно-правових і економічних основ його існування.

В результаті вивчення дисципліни “Олімпійський спорт” студент повинен:

- знати: зародження, розвиток і сучасний стан олімпійського спорту; зміст „Олімпійської хартії”, як основного правового документу олімпійського руху; організаційні, політичні аспекти функціонування міжнародних і національних організацій (МСФ і НОК) в олімпійському спорті; економічні основи олімпійського спорту; результати участі спортсменів України в Олімпійських іграх.
  - вміти: застосовувати у практичній діяльності одержані знання стосовно організаційних і управлінських аспектів сучасного олімпійського спорту; застосовувати економічні програми олімпійського спорту в організації і проведенні змагальної діяльності.
-

СПОРТ

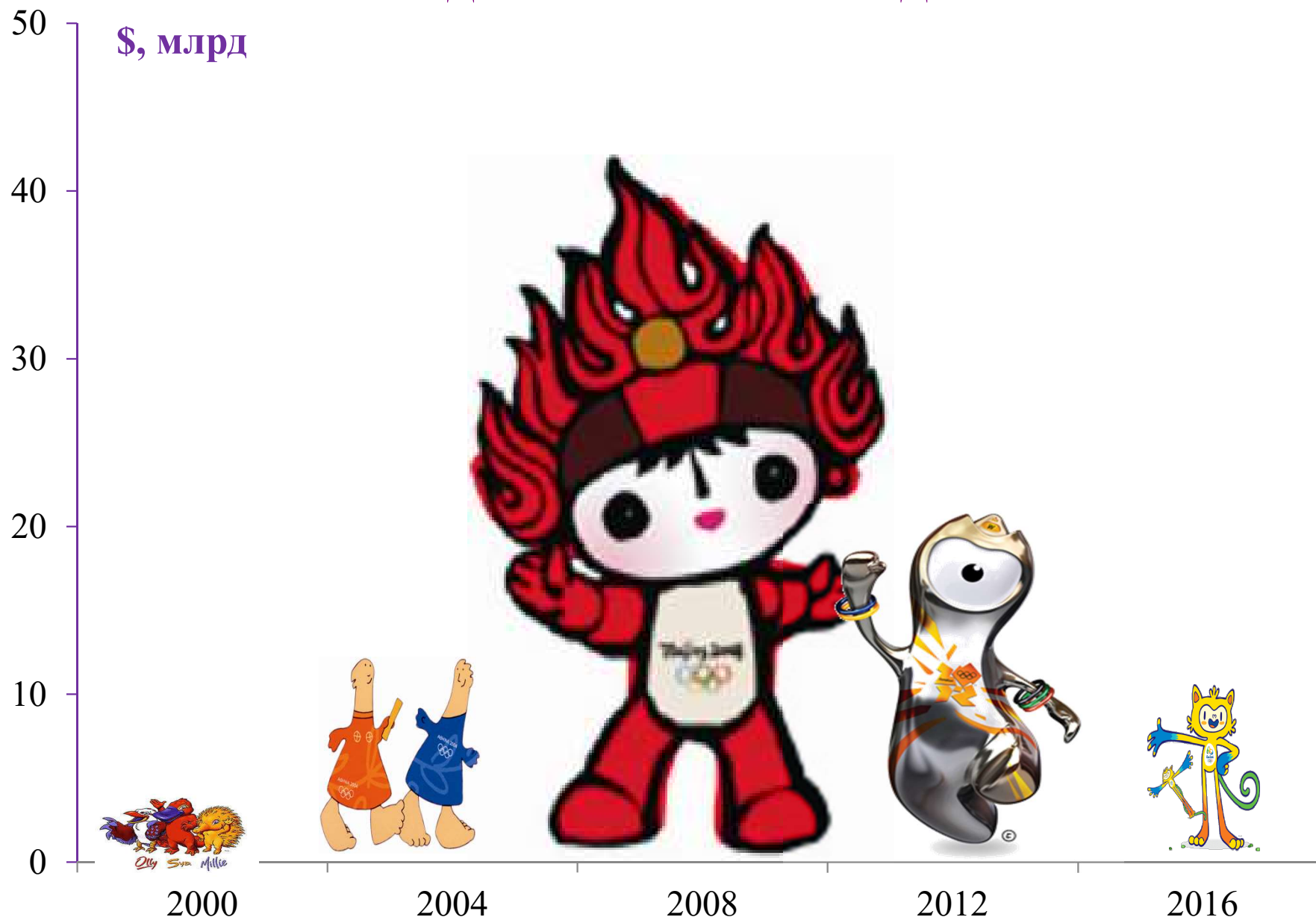
“спорт - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та іншій підготовленостях шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них”

Закон України

«Про фізичну культуру і спорт»

БЮДЖЕТИ ІГОР ОЛІМПІАД ХХІ ст.

БЮДЖЕТИ ЗИМОВИХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР ХХІ СТ.

\$, млрд

50

40

30

20

10

0

2002

2006

2010

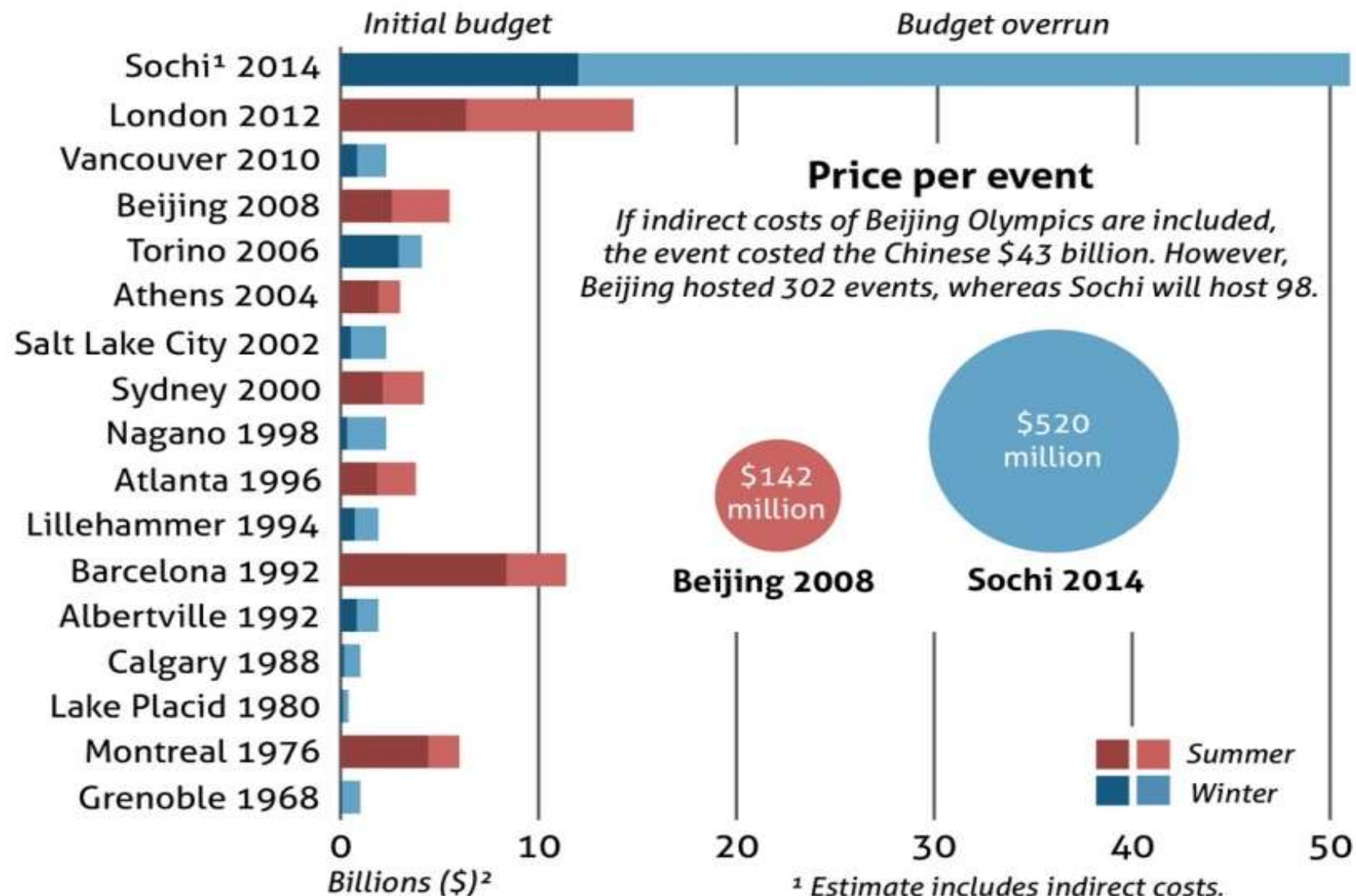
2014

2018

The price of modern Olympic games

Analysis of sports-related costs for games between 1960 and 2014

¹ Estimate includes indirect costs.
² Cost adjusted to USD2009, except for Sochi.

Rio Olympics 2016: What Do Different Countries Pay Olympians For Gold Medals?

Azerbaijan
\$510,000

Thailand
\$314,000

Kazakhstan
\$250,000

Kyrgyzstan
\$200,000

Latvia
\$190,000

Italy
\$189,800

Uzbekistan
\$150,000

Belarus
\$150,000

Ukraine
\$150,000

Australia
\$126,000

France
\$65,000

Russia
\$60,000

China
\$31,400

USA
\$25,000

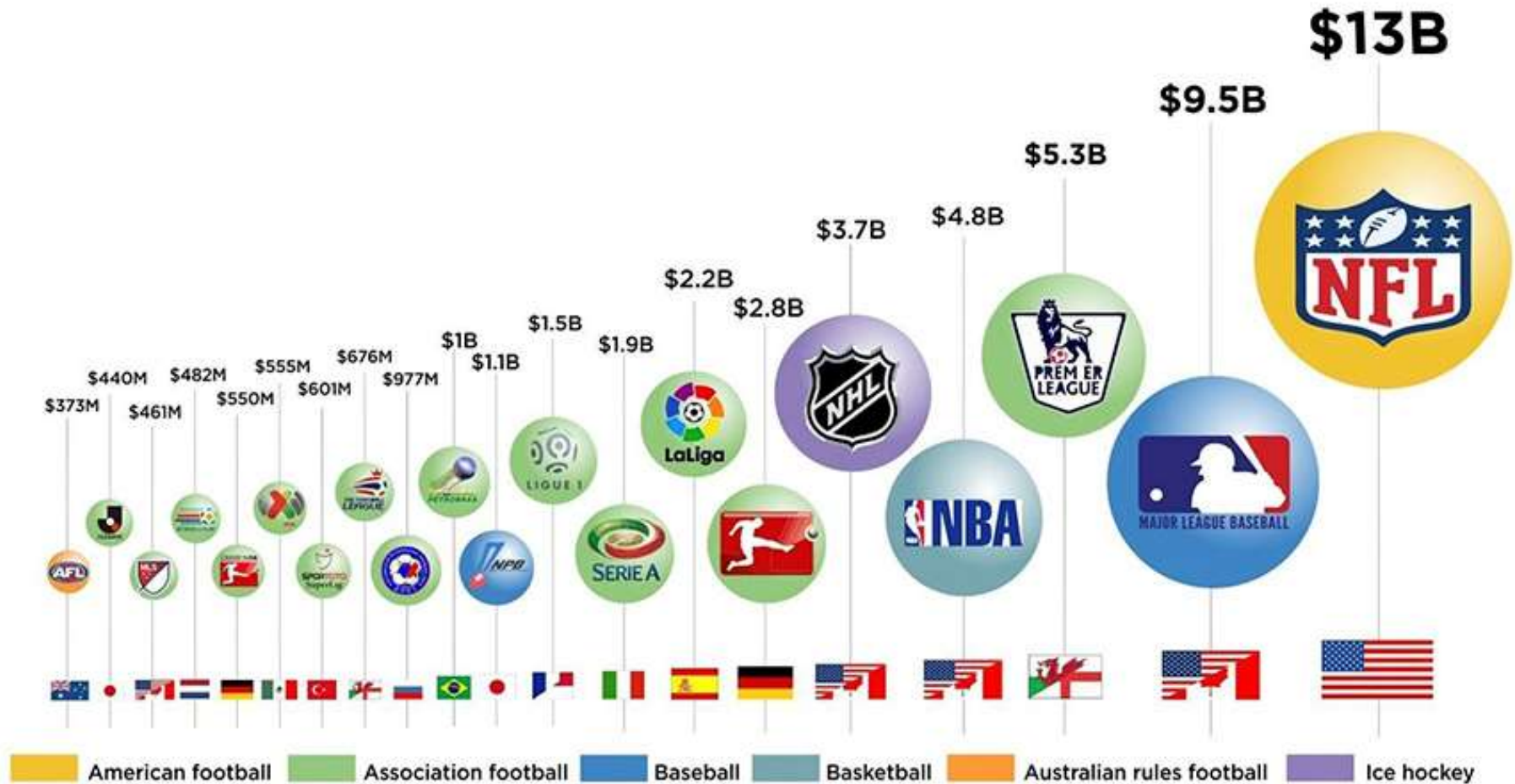

Germany
\$19,500

United Kingdom
\$0

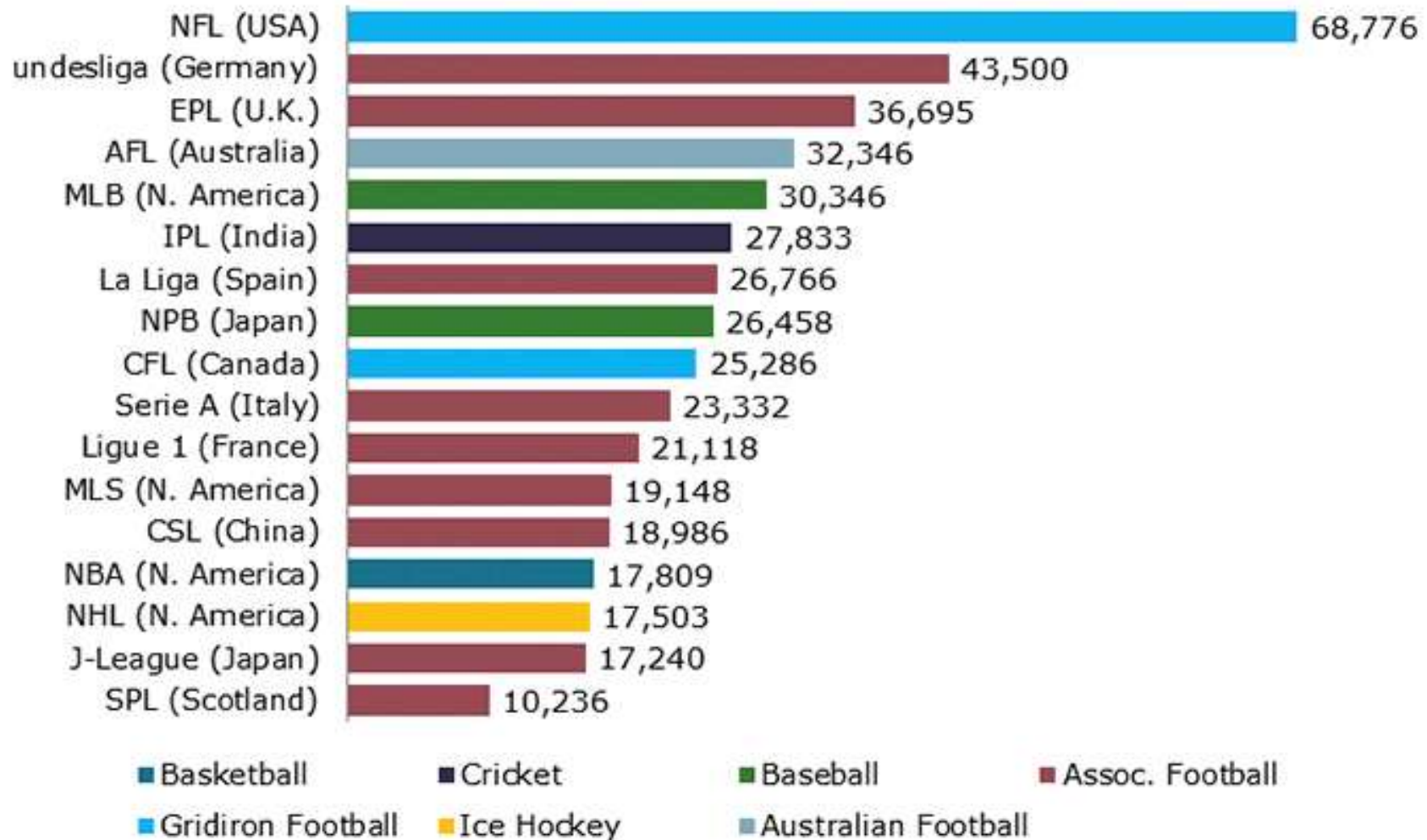
Прибуток професійних спортивних ліг США (за Forbes, 2016)

<https://sputnikipogrom.com/usa/69407/american-sports/#.WYM-pFFpzDe>

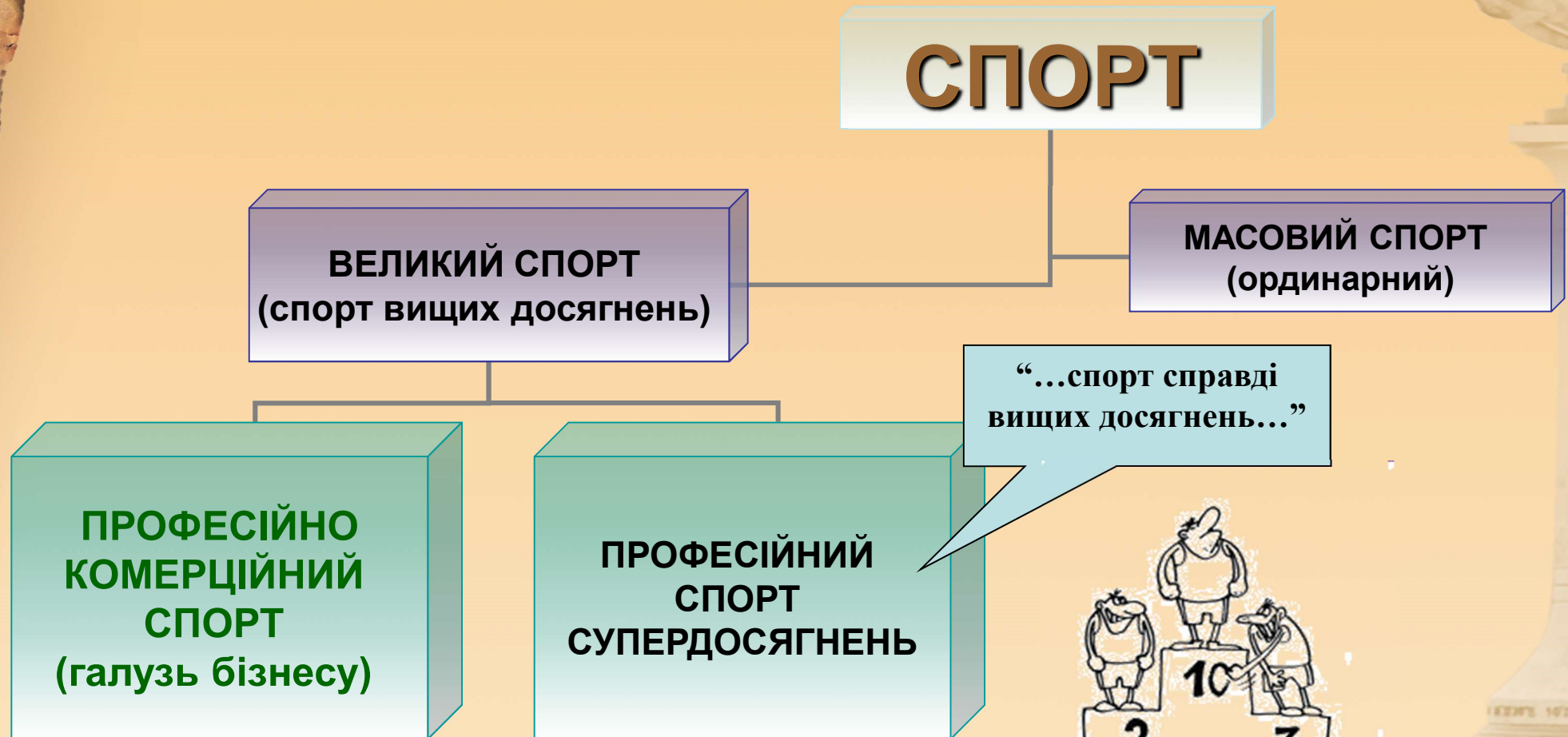

Середня відвідуваність стадіону за гру (тис. осіб)

<https://sputnikipogrom.com/usa/69407/american-sports/#.WYM-pFFpzDe>

ТИПОВІ НАПРЯМИ СПОРТУ (за Л.П.Матвєєвим)

"...спорт справді вищих досягнень..."

ОСНОВНІ НАПРЯМИ СУЧАСНОГО СПОРТУ (за В.М.Платоновим)

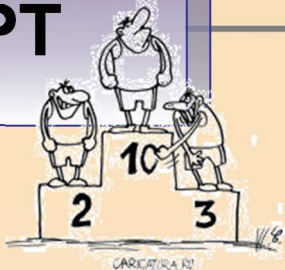
СПОРТ

ОЛІМПІЙСЬКИЙ
спорт

ПРОФЕСІЙНИЙ
спорт

МАСОВИЙ СПОРТ

ТЕОРІЇ ВИНИКНЕННЯ СПОРТУ

- **КУЛЬТОВА**
змагання на честь богів
- **ПРИКЛАДНА**
спорт як підготовка до трудової,
військової діяльності, полювання тощо
- **БІОЛОГІЧНА**
рух як природня потреба, зменшення
тривоги, реалізація агресивності

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ “ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ”

ПЕРША ГРУПА ТЕРМІНІВ - НАЙБІЛЬШ ЗАГАЛЬНІ

- **Олімпізм**
- **Олімпійський рух**
- **Олімпійський спорт**
- **Олімпійські ігри**
- **Ігри Олімпіади**
- **Зимові Олімпійські ігри**
- **Олімпіада**
- **Олімпійська символіка**
- **Олімпійський символ**
- **Олімпійське гасло**
- **Олімпійська емблема**
- **Олімпійський прапор**
- **Олімпійський плакат**
- **Олімпійський гімн**
- **Олімпійські нагороди**

Олімпізм

являє собою філософію життя, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі та розуму. Поєднуючи спорт з культурою та освітою, Олімпізм намагається створити спосіб життя, який базується на радості від зусилля, освітній цінності доброго прикладу, соціальній відповідальності та повазі до універсальних фундаментальних етичних принципів.

Олімпійський рух

спираючись на концепцію олімпізму є найвеличнішим соціальним рухом, що об'єднує світове суспільство на засадах взаємного визнання і співпраці, чесної та відкритої конкуренції, де понад усім стоїть людська особистість, її здібності та досягнення без дискримінації за расовими, національними, політичними і економічними ознаками

Олімпійський рух

концентрована, організована, універсальна і постійна діяльність всіх осіб та організацій, яких надихають цінності Олімпізму, що проводиться під керівництвом МОК. Ця діяльність охоплює п'ять континентів. Вона досягає своєї вершини, коли збирає разом атлетів світу на величезному спортивному фестивалі — Олімпійських іграх. Її символ - п'ять переплетених кілець.

Олімпійський спорт

міжнародний, багатofункціональний спортивний рух, спрямований на пропаганду загальнолюдських гуманістичних цінностей у відповідності з концепцією олімпізму.

Олімпійський спорт - найважливіша складова міжнародного спортивного руху, який є невід'ємною частиною сучасного суспільного життя і міжнародних відносин

Олімпійські ігри

змагання між атлетами в індивідуальних або командних видах спорту, а не між країнами. Вони об'єднують разом атлетів, які для цієї мети визначаються відповідними НОКами, чиї заявки прийняті МОКом. Атлети змагаються під технічним керівництвом відповідних МФ. Олімпійські ігри складаються з Ігор Олімпіади та зимових Олімпійських ігор. Тільки ті види спорту, якими займаються на снігу або на льоду, вважаються зимовими видами спорту.

Ігри Олімпіади

найбільші **всесвітні** **комплексні**
змагання, які проводяться з 1896 року
у відповідності з Олімпійською
хартією.

Організуються олімпійським містом і
НОК країни під загальним
керівництвом МОК.

Зимові Олімпійські ігри

комплексні змагання з зимових видів спорту, які проводяться МОК кожні чотири роки. Регулярне проведення самостійних зимових Олімпійських ігор ведеться з 1924 року (Шамоні, Франція). Термін «Олімпіада» у зв'язку з зимовими олімпійськими іграми не застосовується

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ "ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ"

перша група термінів

Олімпіада (старе визначення)
чотирирічний період, який
починається з Ігор Олімпіади і
завершується з відкриттям Ігор
наступної Олімпіади. Такий підхід
запозичений у стародавніх греків,
тому не можна ототожнювати термін
"Олімпіада" і "Олімпійські ігри"

Грецький історик Тімей з 776 року до нової ери ввів літочислення за олімпіадами. У священний місяць, що починається з першого повного місяця після літнього сонцестояння, відзначалося Олімпійське свято, що повторювалося кожні 1417 днів, що складало "олімпіаду" - грецький олімпійський рік.

Олімпіада

період із чотирьох послідовних календарних років, що починається 1-го січня першого року і завершується 31 грудня четвертого року.

Олімпійська символіка

комплекс атрибутів олімпійського руху. Основними з них є олімпійський символ і олімпійське гасло, які складають олімпійську емблему і олімпійський прапор. Ця символіка є власністю МОК і не може бути використана без його дозволу в рекламних або комерційних цілях.

ОЛІМПІЙСЬКЕ ГАСЛО

перша група термінів

«Швидше, вище, сильніше», запропоноване соратником П'єра де Кубертена – Анрі Мартіном Дідоном.

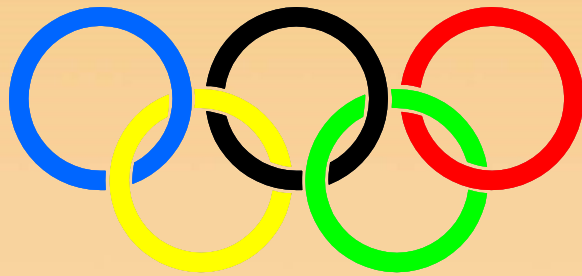
Затверджене МОК у 1913 році, а у 1929 році стало складовою частиною олімпійської емблеми.

Олімпійське гасло відтворює послання олімпійського руху та закликає всіх його учасників до вдосконалення та гармонії відповідно до духу олімпізму

«Citius • Altius • Fortius»

Олімпійський символ

перша група термінів

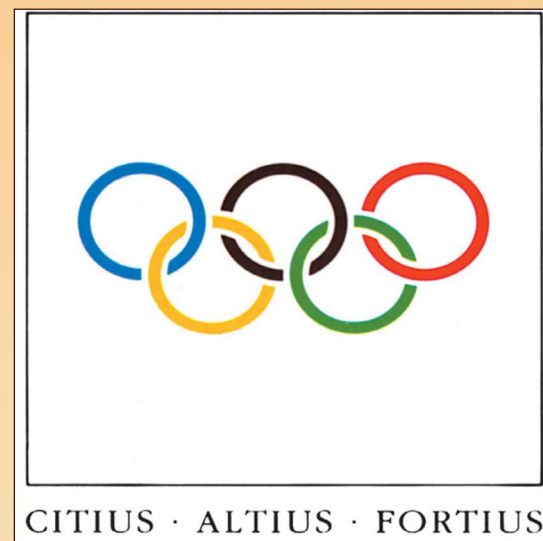

п'ять кілець, що переплітаються, і використовуються окремо, в одному або в п'яти різних кольорах (синє, чорне, червоне – у верхньому ряду, жовте і зелене – у нижньому), Олімпійський символ відображає діяльність **Олімпійського руху** та являє собою єдність п'яти континентів і зустріч атлетів з усього світу на **Олімпійських іграх**.

Олімпійський символ запропонований П'єром де Кубертенем і затверджений МОК у 1913 році.

Олімпійська емблема

є неподільною композицією, яка поєднує олімпійські кільця з іншим характерним елементом.

Олімпійський прапор

має білу основу без кантів.
В його центрі розташований олімпійський символ з п'яти кольорів.
Затверджений МОК у 1913 році за пропозицією П'єра де Кубертена.
З 1920 року олімпійський прапор вивішується на всіх олімпійських змаганнях.

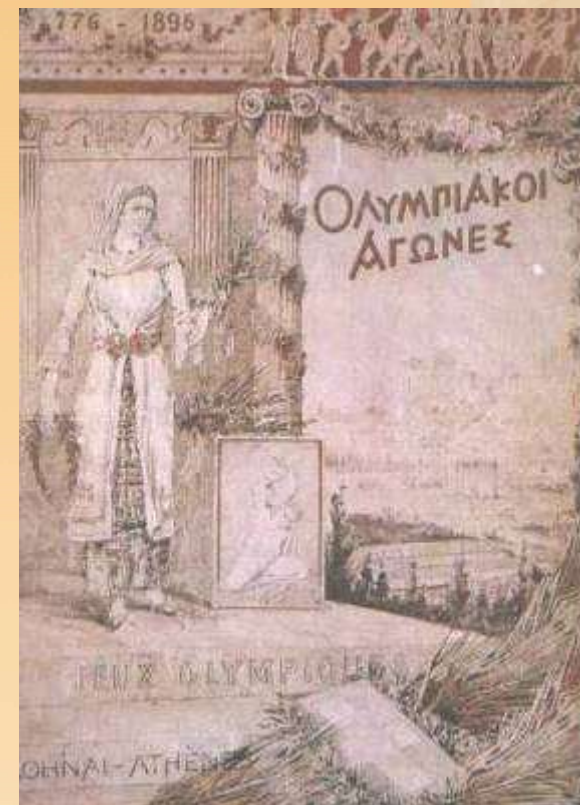

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ “ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ”

перша група термінів

Олімпійський плакат

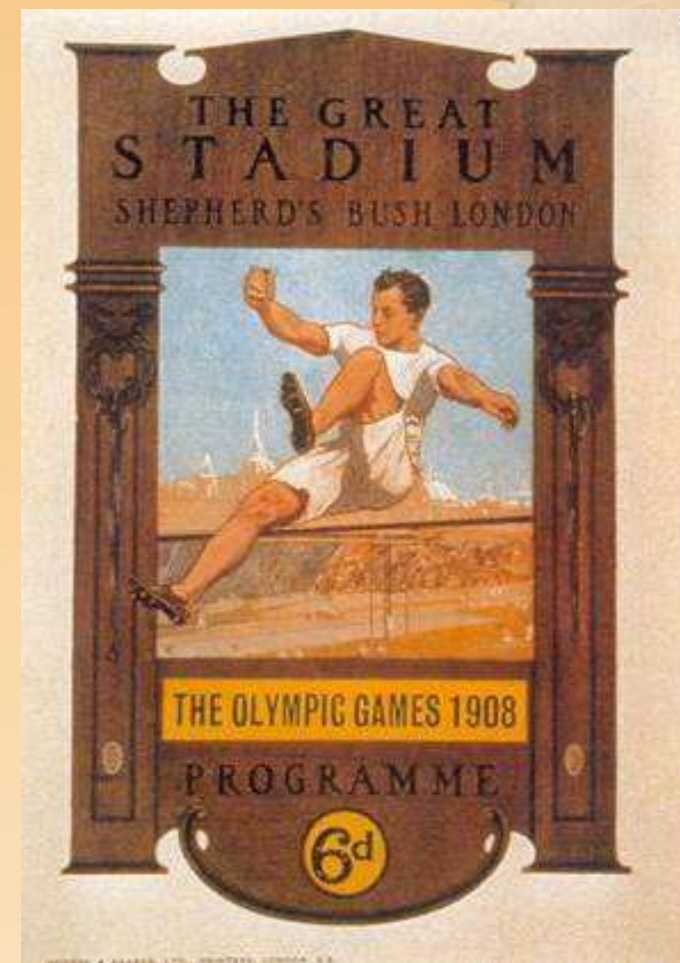
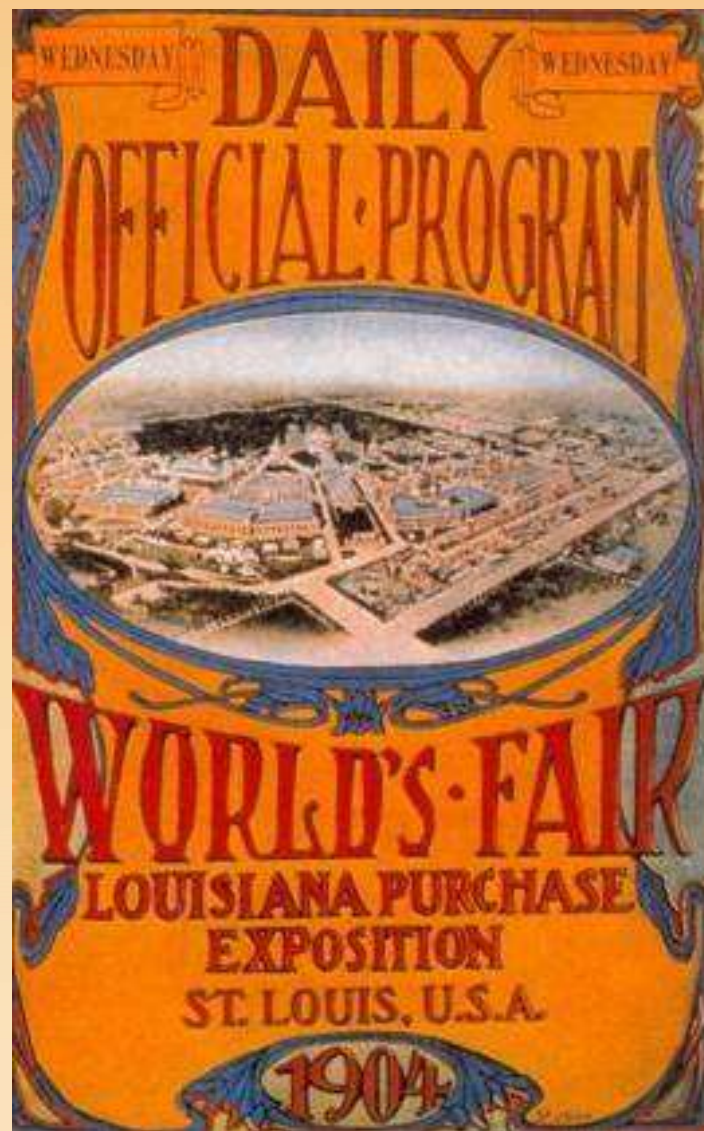
форма наочної агітації,
пропаганди спорту і
популяризації Олімпійських ігор.
Використовується також для
інформації про олімпійське місто,
країну. Випускаються також
плакати – афіші про змагання з
окремих видів спорту
олімпійської програми

Для I Олімпіади не було створено спеціального плакату, і замість нього нині використовується обкладинка програми

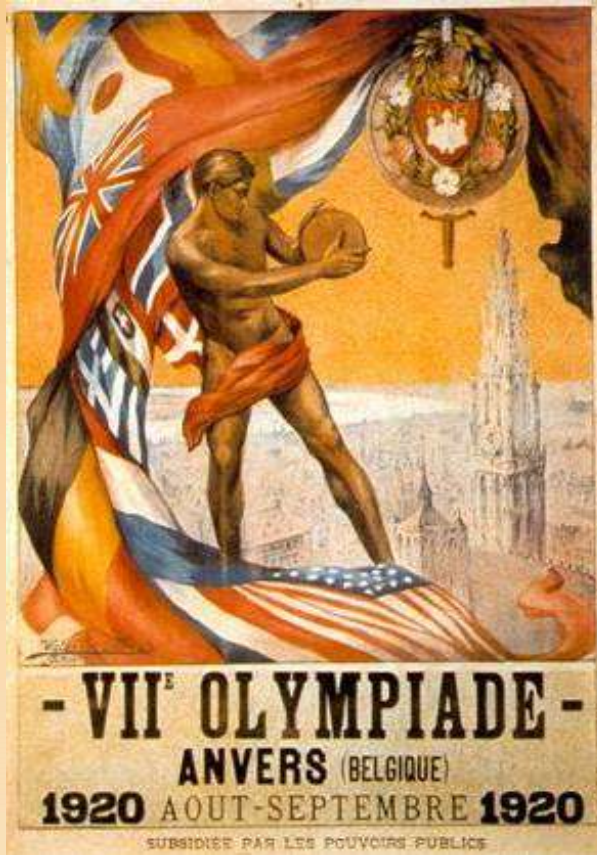
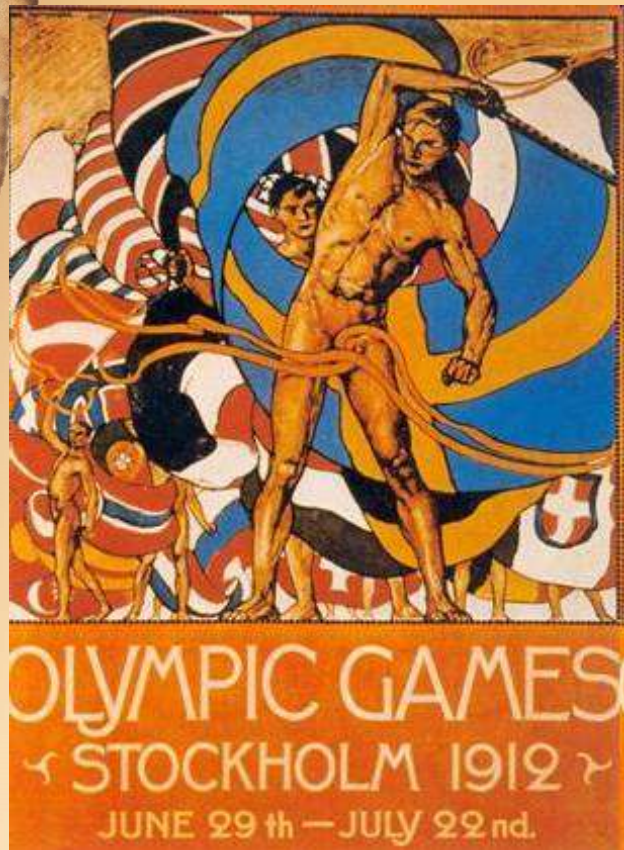

Олімпійські плакати

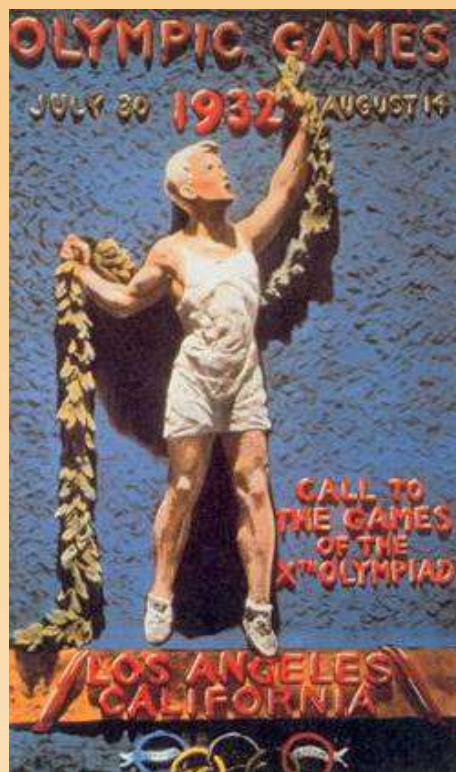

Олімпійські плакати

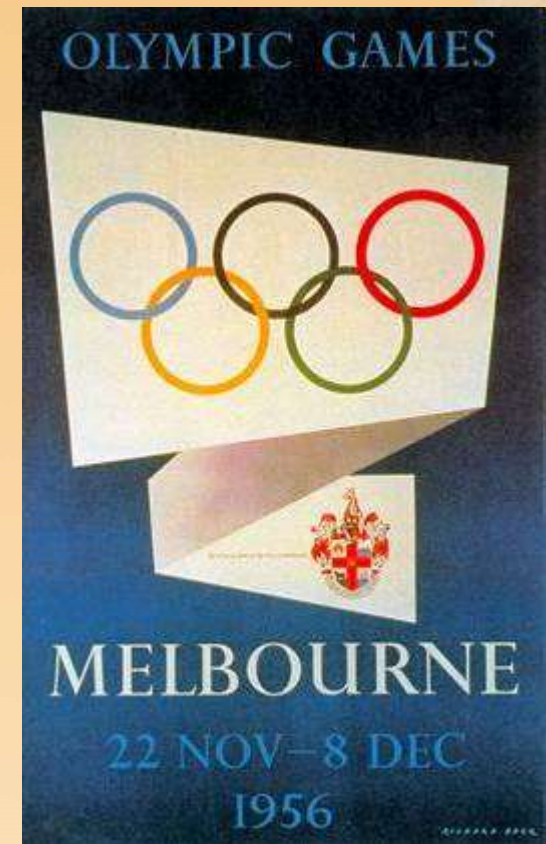
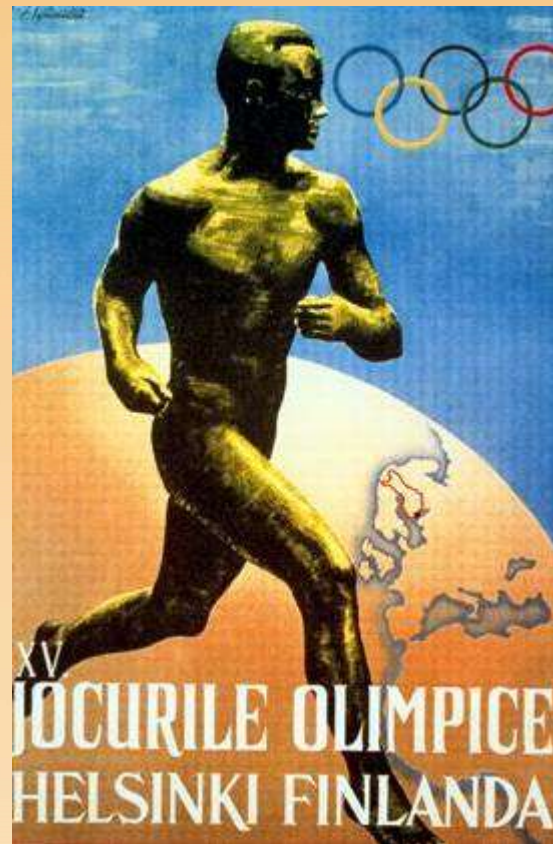

Олімпійські плакати

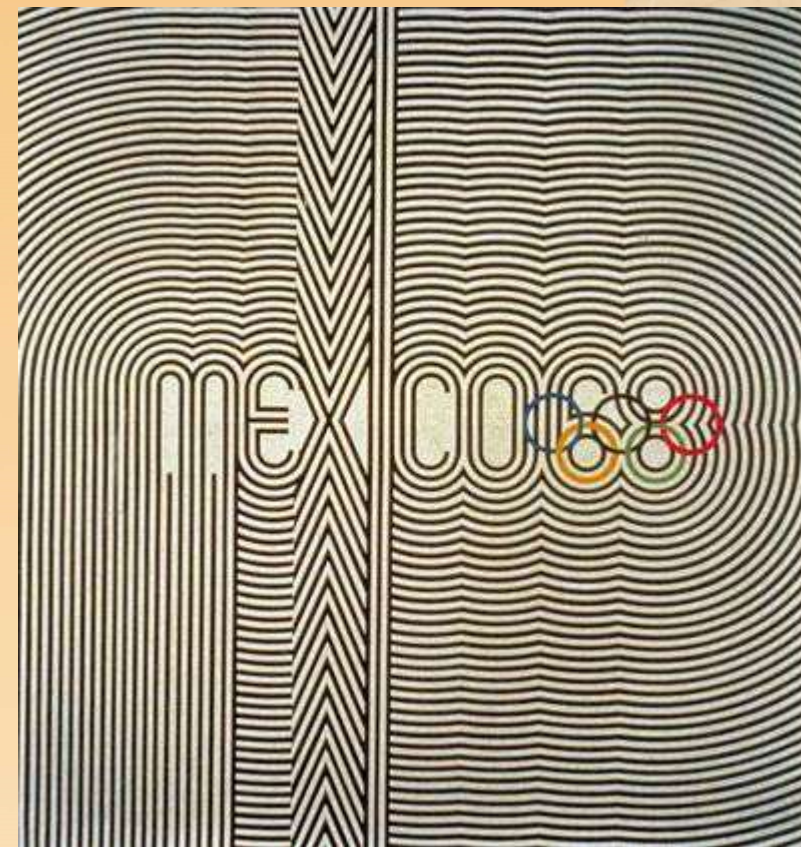

Олімпійські плакати

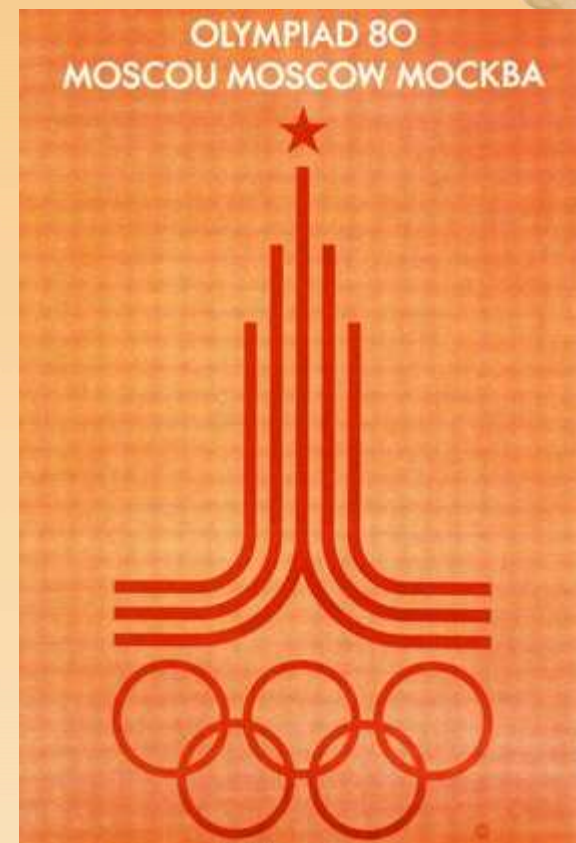
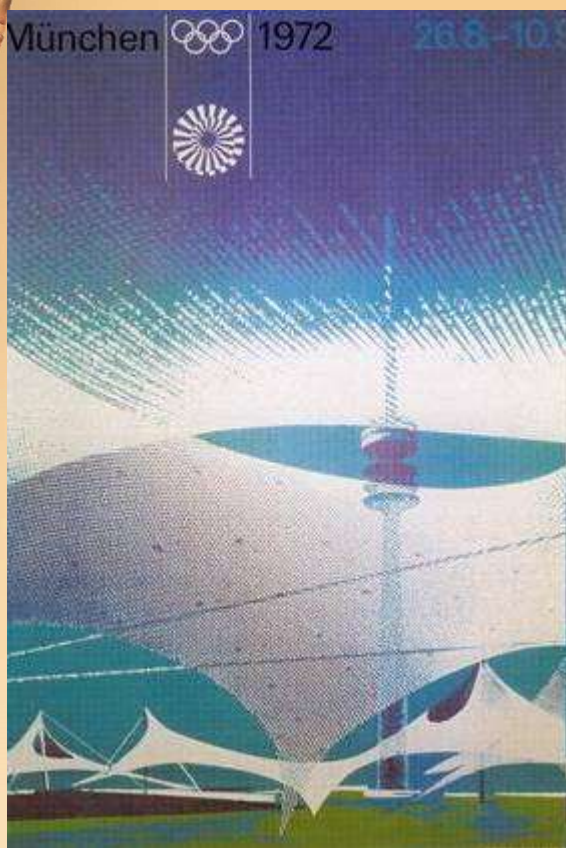

Олімпійські плакати

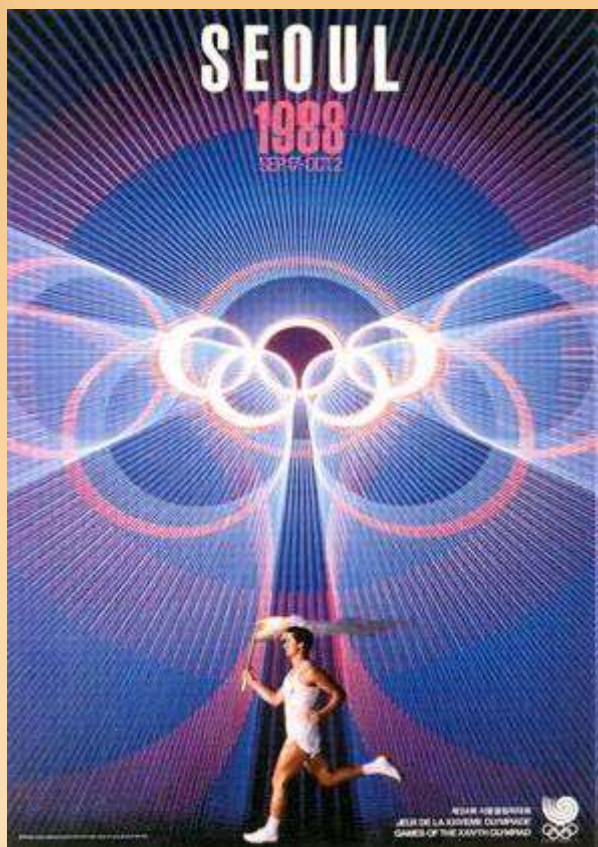

Олімпійські плакати

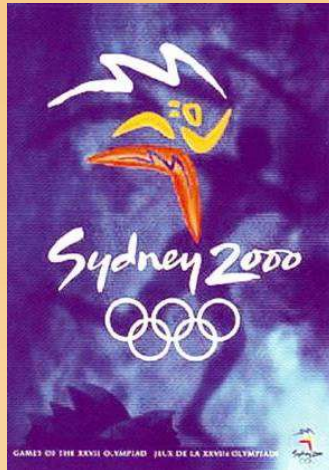

Олімпійські плакати

Олімпійські плакати

Олімпійські плакати

Шамоні, 1924

Санкт-Моріц,
1928

Лейк-Плесід, Гармш-Партенкірхен, Санкт-Моріц,
1932

1936

1948

Осло, 1952

Кортіна-
д'Ампеццо,
1956

Скво-Веллі,
1960

Інсбрук, 1964

Гренобль, 1968

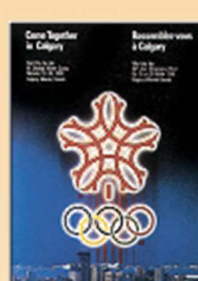
Саппоро, 1972

Лейк-Плесід,
1980

Сараєво, 1984

Калгарі, 1988

Альбервіль,
1992

Олімпійські плакати

*Лілехаммер,
1994*

Нагано, 1998

*Солт-Лейк-Сіті,
2002*

Турін, 2006

*Ванкувер,
2010*

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ “ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ”

перша група термінів

Олімпійський гімн

музичний твір, затверджений МОК у 1958 році, ноти (партитура) якого зберігаються у штаб-квартирі МОК.

Спирос Самарас
автор музики

Костис Паламас
автор слів

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ “ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ”

перша група термінів

Олімпійські нагороди

медалі, дипломи, призи, які затверджуються і присуджуються МОК. Медалями нагороджуються призери, дипломами - призери, а також спортсмени, які посіли 4-8 місця.

До нагород, які присуджуються МОК за особливі заслуги у розвитку Олімпійського руху, належать Олімпійський кубок і Олімпійський орден.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ “ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ”

ДРУГА ГРУПА ТЕРМІНІВ ПОВ'ЯЗАНА З МІЖНАРОДНОЮ ОЛІМПІЙСЬКОЮ СИСТЕМОЮ, ЇЇ ПРИНЦИПАМИ, СТРУКТУРОЮ І ФУНКЦІОНУВАННЯМ

- **Олімпійська хартія**
- **Міжнародний олімпійський комітет (МОК)**
- **Міжнародні спортивні об'єднання**
- **Національний олімпійський комітет (НОК)**
- **Міжнародна олімпійська Академія**
- **Олімпійська солідарність**
- **Визнання МОКом**

Олімпійська хартія

**правила і офіційні роз'яснення
МОК, у яких викладені
основоположні принципи
розвитку олімпійського руху і
проведення Олімпійських Ігор.
Чинну редакцію Олімпійської
Хартії прийнято 26.06.2019 р.**

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ “ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ”

друга група термінів

Міжнародний олімпійський комітет (МОК)

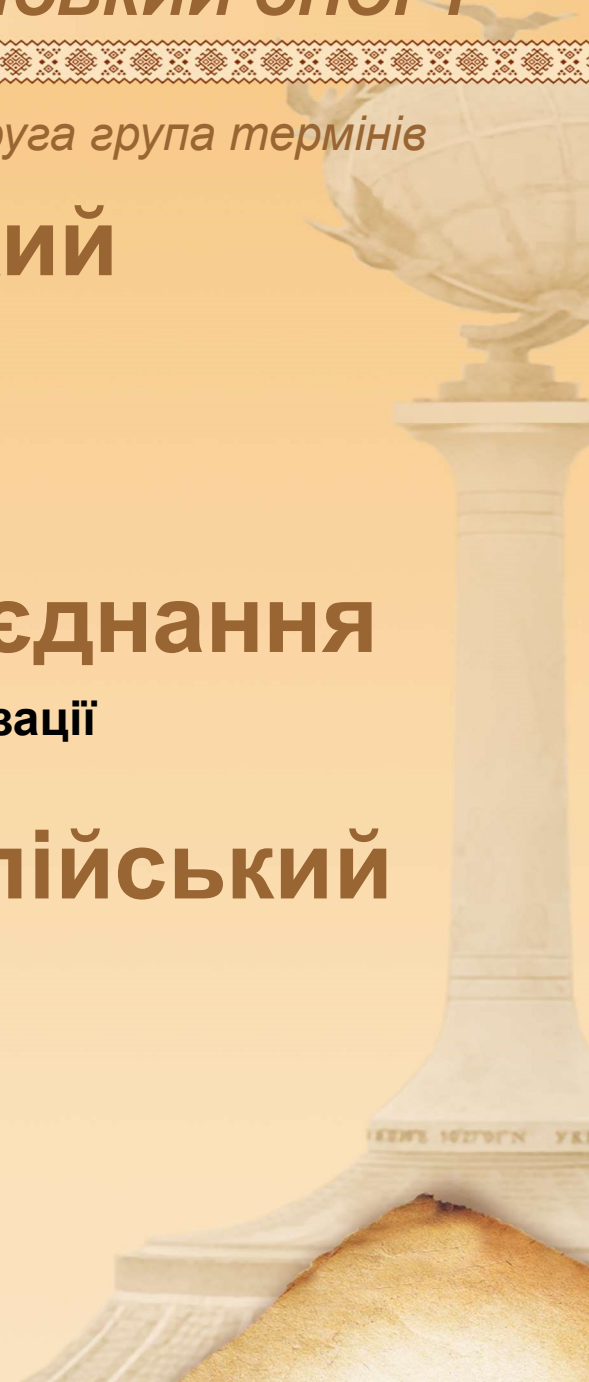
найвищий керівний орган олімпійського руху сучасності.

Міжнародні спортивні об'єднання

всесвітні і регіональні неурядові міжнародні організації

Національний олімпійський комітет (НОК)

керівний орган олімпійського руху в країні

Міжнародна олімпійська академія

спеціальна установа, яка діє за сприяння МОК і фінансується НОК Греції. Основне завдання – вивчення теорії і практики підготовки спортсменів, фізичного виховання, пропаганда олімпійського руху та ін.

Олімпійська солідарність

організація допомоги НОКом, зокрема тим, які найбільше її потребують. Ця допомога має форму програм, розроблених спільно МОК і НОК, при технічній допомозі МФ, якщо це необхідно

Визнання МОКом

визнання МОК Національних олімпійських комітетів окремих країн, яке дозволяє цим країнам відправляти національні команди на Олімпійські ігри, а також МФ, окремих видів спорту – олімпійськими, що забезпечує їх включення у програму Олімпійських ігор

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ “ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ”

Третя група термінів охоплює систему знань, пов'язаних з проведенням ОІ, їх програмою, визнанням переможців

- Місто-організатор Олімпійських ігор
- Організаційний комітет Олімпійських ігор
- Олімпійський стадіон
- Олімпійське селище
- Національна олімпійська команда
- Олімпійський церемоніал
- Олімпійська клятва
- Олімпійський вогонь
- Програма Олімпійських ігор
- Олімпійські види спорту
- Спортивна дисципліна
- Вид змагань
- Олімпійський чемпіон
- Олімпійський рекорд
- Неофіційний командний залік

Місто-організатор Олімпійських ігор

місто, обране МОК для проведення Ігор. Рішення про обрання приймається за 7 років до проведення Ігор.

Організаційний комітет Олімпійських ігор

громадський виконавчий орган, який має статус юридичної особи і створений для матеріально-технічного забезпечення проведення Олімпійських ігор

Олімпійський стадіон

головний стадіон Олімпійських ігор, де проводяться церемонії відкриття і закриття, а також змагання з найбільш популярних видів спорту (л/а, футбол).

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ “ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ”

третя група термінів

Олімпійське селище

комплекс житлових будов, в яких розміщуються учасники Олімпійських ігор, а також всі допоміжні приміщення (їдальні, культурний центр, магазини, тренувальні спортивні споруди тощо).

Національна олімпійська команда

делегація НОК, яка бере участь в Олімпійських іграх. Формується НОК за поданням національних спортивних федерацій з видів спорту та інших організацій. У склад команди входять спортсмени, тренери, офіційні представники, технічний й обслуговуючий персонал

Олімпійський церемоніал

передбачені Олімпійською хартією три основні урочисті церемонії Олімпійських ігор: відкриття, нагородження переможців, закриття.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ “ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ”

третя група термінів

ОЛІМПІЙСЬКА КЛЯТВА

урочистий ритуал на церемонії відкриття Олімпійських ігор. Відповідно до Олімпійської хартії клятву виголошує один з видатних спортсменів країни, в якій проводяться Олімпійські ігри.

Текст Олімпійської клятви, розроблений де Кубертеном у 1913 р. проголошує:

“Від імені всіх учасників я обіцяю, що ми братимемо участь у цих Олімпійських іграх, поважаючи та дотримуючись правил, за якими вони проводяться, в істинно спортивному дусі, в ім'я слави спорту та честі наших команд”

Спортивні арбітри також перед початком ігор складають клятву поважати спортсменів і об'єктивно проводити суддівство

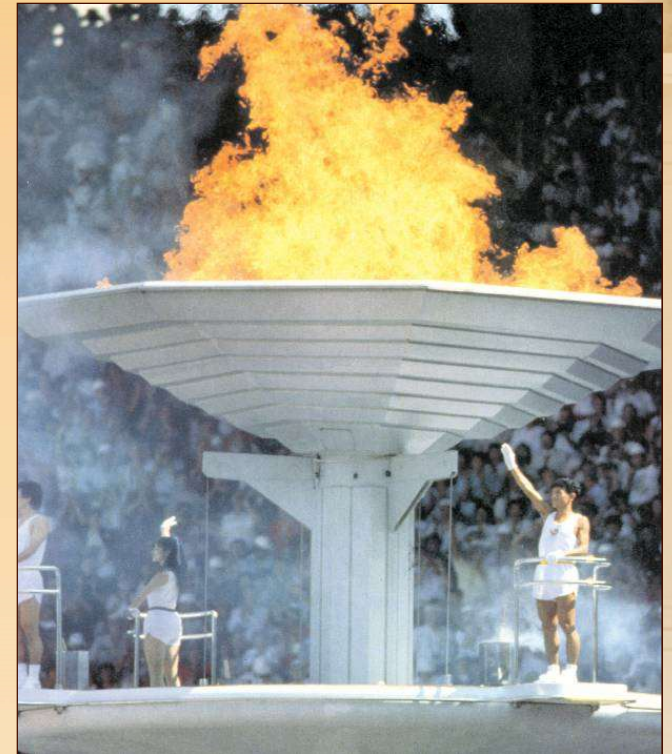
Антверпен. 1920 р. Олімпійську присягу вперше виголошує бельгійський спортсмен Віктор Буан

Олімпійський вогонь

Один із ритуалів на урочистій церемонії відкриття Ігор. Вперше олімпійський вогонь був запалений на урочистій церемонії відкриття Ігор IX Олімпіади в Амстердамі 1928 р.

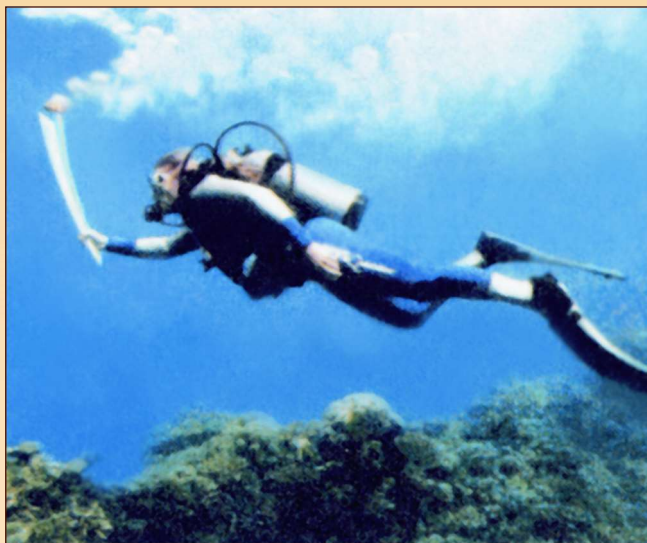
Вогонь, запалений в Греції за допомогою збільшеного скла, вперше був доставлений смолоскиповою естафетою для відкриття Ігор XI Олімпіади в Берліні 1936 р. З того часу смолоскипова хода стала найважливішим елементом олімпійської церемонії.

ЕСТАФЕТА ОЛІМПІЙСЬКОГО ВОГНЮ

Церемонія запалювання олімпійського вогню в Олімпії

ЕСТАФЕТА ОЛІМПІЙСЬКОГО ВОГНЮ

Берлін, 1936

Лондон, 1948

Гельсінкі, 1952

Мельбурн, 1956

Рим, 1960

Токіо, 1964

Мехіко, 1968

Мюнхен, 1972

Монреаль, 1976

Москва, 1980

Лос-Анджелес, 1984

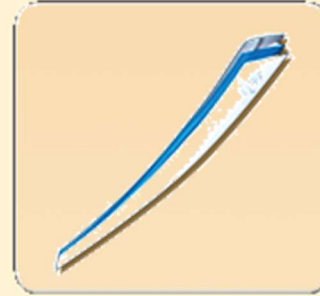
Сеул, 1988

Барселона, 1992

Атланта, 1996

Сідней, 2000

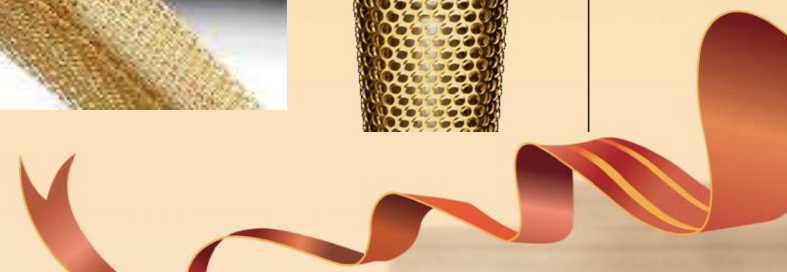

Афіни, 2004

ЕСТАФЕТА ОЛІМПІЙСЬКОГО ВОГНЮ

Факел виготовлений з позолоченого алюмінію і важить 800 грам, що є найлегшим в історії олімпійського руху. У ньому зроблено 8 тисяч отворів, що символізує кількість миль, які факел пройде по території Великобританії та кількість факелоносців, які нестимуть його. Трикутна форма говорить про те, що Лондон уже втретє приймає Олімпійські Ігри та включає три олімпійські цінності – повагу, спортивну доскональність і дружбу.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ “ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ”

ПРОГРАМА ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР

третья группа термінів

представляє собою програму всіх спортивних змагань, затверджених МОК для кожних конкретних Олімпійських ігор. Програма складається з двох компонентів, а саме **Спортивної програми**, яка включає всі види спорту для конкретних Олімпійських ігор, як це визначила Сесія МОК з числа видів спорту, якими керують МФ, визнані МОКом («Спортивна програма») та **Програми видів змагань**, яка включає всі змагання, як це визначив Виконавчий комітет МОК для конкретних Олімпійських ігор («Програма видів змагань»).

ОЛІМПІЙСЬКІ ВИДИ СПОРТУ

визнані МОК види спорту, з яких можуть проводитись змагання на Олімпійських іграх. Олімпійський вид спорту повинен мати міжнародне визнання, ґрунтуватися на високих вимогах до фізичних можливостей людини.

СПОРТИВНА ДИСЦИПЛІНА

частина виду спорту, яка включає в себе один або декілька видів змагань.

ВИД ЗМАГАНЬ

конкретне змагання у виді спорту, яке завершується розподілом місць, врученням медалей і дипломів.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ДИСЦИПЛІНИ “ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ”

третя група термінів

Олімпійський чемпіон
спортсмен або команда, які здобули
золоту медаль на Іграх Олімпіади або
зимових Олімпійських іграх

Олімпійський рекорд

найвище досягнення, яке установлюють окремі спортсмени або команди в олімпійських видах спорту. Реєструється у відповідності з офіційними правилами відповідних МСФ з видів спорту.

Неофіційний командний залік

система визначення результатів виступу національних команд на Олімпійських іграх, яка прийнята більшістю НОК, але не визнана МОК в якості офіційної. МОК додержується позиції, згідно якої Ігри є змаганням між спортсменами, а не між країнами.